

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti

septembar 2025. godine

Bilten broj 9/2025

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	5
Ko organizuje skupove protiv blokada	5
Saopštenja	7
Dok Ustavni sud čuti poslovi za EXPO se ugovaraju bez konkurencije	7
Zakon o legalizaciji objekata – kršenje pravila i koruptivni rizici	8
Godina skrivanja informacija i lažnih tvrdnji	9
Konferencije	11
Prosečan LTI 2025 na istom nivou - 52, Novi Pazar ponovo na vrhu	11
Mediji	14
Državna preduzeća plaćaju prevoz na "antiblokaderske" skupove	14

Aktivnosti

U septembru smo predstavili Indeks percepcije korupcije za 2025. godinu – LTI 2025. Prosek je ostao nepromenjen – 52 od maksimalnih 100 poena, a nepromenjen je i poredak na vrhu tabele – Novi Pazar je prvi četvrti put zaredom, drugo je Veliko Gradište, a treća Kanjiža.

Međunarodni dan prava javnosti da zna obeležava se 28. septembra. U saopštenju tim povodom ukazali smo na brojne probleme u ovoj oblasti.

Nastavili smo rad na svim redovnim aktivnostima i imali niz sastanaka, među kojima izdvajamo:

Predstavnik TS, Nemanja Nenadić, učestvovao je 30. septembra na konsultacijama sa predstavnicima EU o reformi javne uprave. Govorio je najviše o netransparentnosti organa vlasti, naročito Vlade Srbije, o zanemarljivim efektima primene Reformske agende kada je reč o objavljivanju podataka o ugovaranju javnih radova, nastavku praske nezakonitih postavljenja vršilaca dužnosti u javnoj upravi i kršenju pravila u procesu pripreme i predlaganja zakona, uključujući i najnoviji, koji se odnosi na legalizaciju bespravno podignutih objekata.

Transparentnost Srbija predstavila je 10. septembra svoj rad i organizaciju zaposlenima u Ambasadi Švedske, na sastanku kome su prisustvovali i ambasadorica Charlotte Sammelin i njena zamenica Anna Sofia Erasmie. Sastanku se pridružila i predstavnica Business Sweden, švedske državne agencija za trgovinu i investicije.

Zlata Đorđević učestvovala je na konferenciji „Očuvanje izbornog integriteta na Zapadnom Balkanu: jačanje nadzora i poverenja“, održanoj 16. i 17. septembra u Varšavi u organizaciji ODIHR (Kancelarija OEBS za demokratiju i ljudska prava). Govorila je na panelu čiji je fokus bio na tome kako regulatorna tela, pravosudne institucije, civilno društvo, antikorupcijska tela i mediji sarađuju – formalno ili neformalno – kako bi se očuvali izborni standardi. Poseban akcenat stavljen je na dobre prakse i zajedničke izazove u međuinstitucionalnoj saradnji, uključivanju različitih organizacija i institucija, kao i na značaj inkluzivnog nadzora za jačanje integriteta izbora.

Na sastanku održanom 9. septembra predstavnici Konferencije međunarodnih nevladinih organizacija Saveta Evrope (CINGO) razgovarali su sa akterima civilnog društva u Srbiji. Transparentnost Srbija je na skupu predstavljala Miša Bojović, koja je učestvovala u diskusiji o trenutnom stanju i izazovima u prostoru za delovanje civilnog društva. Poseban akcenat stavljen je na iskustva organizacija u saradnji sa javnim institucijama, uključujući pravosuđe, policiju i druga tela relevantna za zaštitu prava građana. Delegacija CINGO je istakla značaj razmene iskustava i identifikovanja mogućnosti za jačanje saradnje između lokalnih organizacija i evropskih mehanizama.

Tokom septembra 2025, u više navrata, predstavnici Transparentnosti su učestvovali u konsultacijama sa ODIHR, u vezi sa njihovim razmatranjem raznih nacрта izmena Zakona o jedinstvenom biračkom spisku. U okviru ovih konsultacija, TS je ukazala na to da razne verzije nacрта koje je podnosio

predstavnik SNS, a ODIHR-u dostavljala Narodna skupština na mišljenje, ne pružaju dovoljne garancije da će revizija zaista biti sprovedena, sve i da Komisija uspe da se formira i da o tome donese zaključke. Naime, njen rad može da bude opstruiran u raznim fazama, počev od obezbeđivanja uslova za rad. U postojećim okolnostima visokog stepena pristrasnosti policije bi najspornija tačka mogle biti provere koje treba da izvrši MUP.

Pored toga, ukazano je na brojna nerešena pitanja – poput iniciranja provera, razmatranja prijava građana, određivanja koje poslaničke grupe pripadaju „vlasti“ ili „opoziciji“, neadekvatnu strukturu predlagača članova Komisije, preduge rokove za početak primene Zakona i nedovoljnu transparentnost u pogledu ranijeg prebivališta (odnosno opštine glasanja) birača. ODIHR-u smo ponovili stav da ne bi uopšte trebalo da daje mišljenje sve dok uz nacrt ne bude dostavljeno i obrazloženje u kojem bi bili detaljno objašnjeni efekti predloženih normi, naročito u pogledu vršenja revizije i delotvornosti tog procesa.

Na poziv studenata Fakulteta dramskih umetnosti u Beogradu, programski direktor TS, Nemanja Nenadić, govorio je 27. septembra na javnoj tribini koja je bila posvećena projektu EXPO 2027. Ova tribina je organizovana u okviru Festivala internacionalnog studentskog teatra (FIST) i zamišljena je kao zamena za javnu raspravu o ovom projektu koja nikada nije sprovedena.

Nenadić je u uvodnom izlaganju govorio najviše o rizicima od korupcije koje nosi ovaj projekat i šta se u vezi sa tim može sada učiniti da se oni umanje. Podsetio je na inicijativu Transparentnosti koja je odmah po usvajanju „posebnog zakona“ za EXPO podneta Ustavnom sudu, a koja se odnosi na javne nabavke i objasnio štetne posledice isključenja primene redovnog Zakona o javnim nabavkama.

Pored toga, predmet korupcije bi moglo biti i raspolaganje građevinskim zemljištem koje je obuhvaćeno planom projekta EXPO 2027, odnosno njegovo kasnije otuđenje u postupku koji ne bi podrazumevao javno nadmetanje. Ukazao je i na brojne veze ovog projekta sa „Beogradom na vodi“, ne samo u pogledu modaliteta isključenja primene antikorupcijskih propisa, već i kroz moguće širenje ovog projekta na aktuelni prostor beogradskog sajma ili na moguće otvaranje pitanja opstanka postojećih gradskih stadiona nakon izgradnje „nacionalnog“ u Surčinu.

Transparentnost Srbija je učestvovala na nekoliko sastanaka koji su bili posvećeni izradi Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne antikorupcijske strategije u periodu 2026-2028. Iako su neki predlozi prihvaćeni, dosadašnji ishod je razočaravajući. Mnogi od predloga za probleme na koje je TS ukazivala nisu prihvaćeni, pri čemu predstavnici institucija nisu pružili argumente da problemi ne postoje ili da nisu bitni, niti su ponudili alternativna rešenja onima koje je predložila TS. To se, između ostalog, odnosi na mere koje bi doprinele ispitivanju većeg broja slučajeva korupcije, naročito one na visokom nivou, ukidanja prakse netransparentnog ugovaranja velikih javnih radova i obezbeđivanje javnosti rada Vlade i učešća građana u donošenju važnih odluka. Akcioni plan je trenutno na javnoj raspravi.

Antikorupcijsko savetovalište TS (ALAC) radilo je i tokom septembra. Sve informacije o mogućim slučajevima korupcije građani mogu prijaviti, odnosno dobiti potrebna obaveštenja, na broj 069 1978 158 ili putem mejla ts@transparentnost.org.rs.

U septembru smo imali 217 objavljenih vesti o našim aktivnostima ili izjava predstavnika TS.

Na sajt TS, u segmentu „Inicijative i analize“, postavili smo nekoliko novih [analiza](#), kao i zahteva državnim organima i njihovih odgovora. Među njima je [zahtev](#) i dopis Agenciji za sprečavanje korupcije u vezi sa prijavom koju je Lokalni front podneo protiv SNS u decembru prošle godine nakon što je ta sama stranka objavila podatke o sopstvenom nezakonitom finansiranju za opremanje prostorija u Kraljevu. Podneli smo i niz zahteva MUP-u u vezi sa utvrđivanjem broja prisutnih na javnim skupovima u Beogradu i drugim gradovima u Srbiji.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnom mesecu

Pod lupom

Ko organizuje skupove protiv blokada

9. septembra 2025.

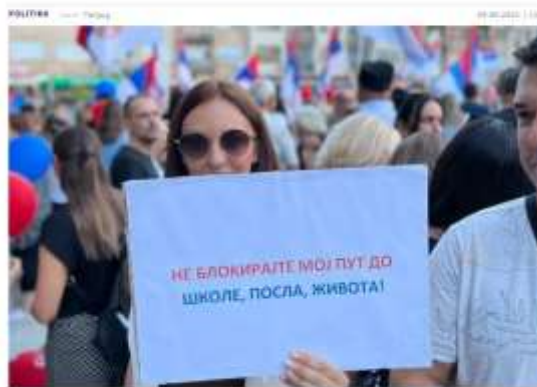
Jedna od stvari koje su veoma upadljive nakon pro-režimskih skupova proteklih nekoliko vikenda jeste to da direktor Policije koristi stalno formulaciju „okupljanja koja je ‘organizovao’ Centar za društvenu stabilnost“. Verovatno je istina da je CDS prijavio ove skupove policiji, ali se čini malo verovatnim da su ih (jedini) zaista organizovali.

Naprotiv, javno su dostupna mnoga svedočenja da iza tih skupova stoji logistika SNS i drugih vladajućih stranaka, kao i pojedinih javnih institucija. U izveštajima sa događaja provladini mediji neretko uopšte ne pominju CDS, niti stranke, već ih predstavljaju kao skupove "običnih" građana.

Pitanje (stvarnog) organizatora skupa je veoma značajno sa stanovišta Zakona o finansiranju političkih aktivnosti. Ako je reč o političkim strankama, svi troškovi bi morali da budu prijavljeni u godišnjem finansijskom izveštaju. Međutim, problem je to što državni organ koji bi trebalo sve to da proverava - Agencija za sprečavanje korupcije - ne praktikuje da prikuplja podatke o ovim troškovima ako se dogode van izborne kampanje, čak ni kada je reč o finansijski veoma značajnim događajima i kada je politička stranka zvaničan organizator, kao što je, na primer, bilo sa "kontramitingom" iz maja 2023. Nema sumnje da je Agencija ovlašćena da takvu kontrolu vrši, ali nema propisanu obavezu i rokove da to učini.

Evo kako je izgledala Srbija: Normalni ljudi traže normalan život; Okupljanja bez ijednog incidenta FOTO

Široj Srbiji sinoć su održana okupljanja građana koji se protiv blokada sa kojih je poručeno da blokade ometaju svakodnevno funkcionisanje i da građani žele normalan život - da se slobodno kreću, rade i uče.

Komentari

I pored velikog broja okupljenih građana nije zabeležen nijedan incident, što jasno pokazuje da kada stanu normalni ljudi, sve protiče mirno i dostojanstveno.

Imajući to u vidu, organizovanje stranačkih skupova van kampanje preko nekog drugog pravnog lica ili čak fizičkog lica, moglo bi da se koristi za zaobilaženje obaveza iz Zakona o finansiranju političkih aktivnosti, mada je pitanje koliko za tim vlast uopšte ima potrebu - jer im do sada nije izrečena kazna ni u slučajevima kada su bili zvanični organizator skupa, a troškove koji se mere milionima evra nisu prijavili.

Drugi razlog za organizovanje mitinga koji zvanično nisu stranački, tiče se istog tog zakona, ali odredbe o zabrani korišćenja javnih resursa. Na primer, TS je u maju ove godine prijavila Agenciji da su organizaciji zvanično SNS skupa u Nišu učestvovala javna preduzeća kao i lokalna samouprava, što je zabranjeno, ali odgovora još uvek nema. Da stvar bude zanimljivija, oglasi u kojima se građani pozivaju na taj skup su danima emitovani na TV stanicama, a u potpisu nije stajao SNS (zvanični organizator), već CDS.

Razlog je očigledan - strankama je zabranjeno TV oglašavanje van kampanje. Uz sve to, Agencija, kada je razmatrala prijavu mogućeg kršenja zakona, poverovala je "na reč" predstavniku SNS da oni nisu bili povodom tog oglašavanja ni u kakvom ugovornom odnosu sa CDS, čime je krug zatvoren. Drugim rečima, sve i da imamo zatvorene "rupe u propisima" i regulisano finansiranje kampanje od strane "trećih lica", kao što je od Srbije tražio ODIHR, veliko je pitanje koliko bi to pomoglo pri sadašnjem nivou kontrole poštovanja propisa od strane brojnih državnih organa (ne samo Agencije), koji bi u vezi sa ovim mogli biti nadležni.

Za sada nije poznato da su video i audio snimci koji ukazuju na to da su neki od učesnika skupova bili plaćeni (pominje se 50 evra, u gotovini) za dolazak pobudili interesovanje bilo kog državnog organa.

Političkoj stranci bi bilo zabranjeno da vrši takve isplate, ali značajna ograničenja za gotovinsko poslovanje postoje i za udruženja i druga pravna lica. Zbog toga, ako bi se vršilo ispitivanje navoda o plaćanju (npr. na osnovu onog što je objavio Žig info) verovatno bi "delitelji" tvrdili da je reč o njihovim ličnim sredstvima. I ovde je problem što neki raniji slučajevi gde je podela "keša" još bolje dokumentovana nisu ispitani iako su tužilaštvu podnete krivične prijave (npr. slučaj "Call centar" iz 2023, o čemu je pisao CINS, ili slučaj od pre desetak godina sa nekoliko hiljada sumnjivih istovetnih donacija za SNS, gde je postupak pokrenut po prijavi Agencije obustavljen zbog zastare. Žig Info je i u vezi sa tim izborima imao izveštaj o tome da su "donatori" prethodno dobili novac u opštinskom odboru stranke, ali ti navodi nisu ni ispitivani.

Saopštenja

Dok Ustavni sud čuti poslovi za EXPO se ugovaraju bez konkurencije

4. septembra 2025.

Ustavni sud još uvek nije razmotrio [inicijativu](#) Transparentnosti Srbije da oglasi neustavnom odredbu posebnog „EXPO zakona“ kojom je isključena primena Zakona o javnim nabavkama. Najnovija analiza Transparentnosti pokazuje da su ovaj propust Ustavnog suda, posebna EXPO preduzeća iskoristila da ugovore poslove vredne preko 330 miliona evra, uz zanemarljiv nivo konkurencije – u čak 86% slučajeva podneta je samo jedna prihvatljiva ponuda. Podsećamo da je pored toga, najveći deo javnih radova koji se vezuju za ovu manifestaciju (npr. „nacionalni stadion“) ugovoren bez ikakvog oglašavanja i nadmetanja – direktnim dogovorom sa kompanijom Power China.

Poseban zakon za EXPO (Zakon o posebnim postupcima radi realizacije međunarodne specijalizovane izložbe EXPO Belgrade 2027) usvojen je u proceduri u kojoj nisu poštovani Zakon o državnoj upravi, Zakon o sprečavanju korupcije, kao i poslovnici Vlade i Skupštine, krajem 2023.

Tim zakonom je isključena primena Zakona o javnim nabavkama na sve nabavke koje sprovode posebna „EXPO preduzeća“. Postupak njihovih nabavki je uređen Uredbom Vlade, koja u pojedinim segmentima nalikuje zakonskoj proceduri. Međutim, toj proceduri nedostaje ključni deo – isključenjem primene Zakona o javnim nabavkama, nestala je i mogućnost da firma koja uoči da je posao namešten za njihove konkurente ospori diskriminatorne kriterijume ili da to učini Kancelarija za javne nabavke, i da se tako spreči nastanak štete.

Transparentnost Srbija je već u januaru 2024. podnela argumentovanu inicijativu Ustavnom sudu kojom se ukazuje na neustavnost načina na koji je članom 14. posebnog zakona za EXPO isključena primena Zakona o javnim nabavkama, kao i na suprotnost sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju Srbije i EU. Ni posle više urgencija i [dopuna](#) inicijative, od kojih je [poslednja](#) bila pre šest meseci, nema naznaka o tome kada bi ona mogla biti razmotrena.

U međuvremenu, kako pokazuje najnovija analiza TS, od 72 postupka nabavke koji su sprovedeni na osnovu neustavne odredbe, prosečan broj ponuda je bio svega 1,56, dok je broj prosečan broj pristiglih ponuda koje su mogle biti uzete u razmatranje bio samo 1,19. U čak 86% slučajeva posao je dodeljen jedinoj firmi od koje su državna preduzeća pribavila validnu ponudu. Na ovaj način su do sada EXPO preduzeća ugovorila poslove vredne 39,47 milijardi dinara, odnosno nešto više od 330 miliona evra.

Ističemo da je ova analiza pruža uvid u samo deo slike o štetnosti prakse ugovaranja države kada je reč o ovoj manifestaciji. Kao što se može videti iz podataka koje je [objavilo](#) Ministarstvo finansija, Vlada Srbije je „direktnim ugovaranjem sa izvođačem radova“, odnosno bez ikakvog nadmetanja i transparentnosti, u periodu od aprila 2023. do marta 2024. godine, kompaniji Power China poverila izgradnju linijske

infrastrukture ka „nacionalnom stadionu, izgradnju tog stadiona, pripreme radove na izgradnji objekata za izložbu i izgradnju tih objekata.

Prema Fiskalnoj [strategiji](#), aktuelna procena vrednosti stadiona i objekata za koje je izričito navedeno da su vezani za EXPO premašuje 207 milijardi dinara, ali je izvesno da time nisu obuhvaćeni nabavki koji se odnose na ovu manifestaciju.

Zakon o legalizaciji objekata – kršenje pravila i koruptivni rizici

25. septembra 2025.

Najavljeno usvajanje predloga zakona kojim se na novi način uređuje legalizacija građevinskih objekata na sutrašnjoj sednici Vlade Srbije značilo bi kršenje više zakona i poslovnika vlade jer prethodno nije organizovana javna rasprava niti je sprovedena analiza rizika od korupcije.

Predložena zakonska rešenja nagrađuju vršenje krivičnih dela, što građenje bez dozvole jeste, od 2009. godine, a ukoliko ih vlada sutra usvoji time će biti prekršene sve propisane procedure. Naime, prema najavi resorne ministarke, Aleksandre Sofronijević, Vlada bi već sutra trebalo da usvoji predlog zakona koji propisuje posebne uslove legalizacije građevinskih objekata, a zatim bi ga i Skupština usvojila u hitnom postupku. Time bi, prvo Ministarstvo, a zatim i sama Vlada prekršili izričitu obavezu koju imaju na osnovu Zakona o državnoj upravi i Poslovniku Vlade. Naime, na osnovu tih akata javna rasprava je obavezna u slučaju donošenja ili izmene zakona ukoliko je ispunjen makar jedan od dva uslova – da se zakonska materija uređuje na bitno drugačiji način ili da je reč o pitanju koje posebno zanima javnost. Iako su očigledno ispunjena oba ova uslova, ne samo da Ministarstvo nije organizovalo javnu raspravu, već do danas nacrt nije ni objavilo.

Prve informacije o ovim zakonskim izmenama saopštene na konferenciji za štampu predsednika Republike, iako nadležnost tog državnog organa postoji tek nakon što Skupština usvoji zakon, a ne pre nego što ga ministarstvo uopšte izradi.

Hitnost i tajnovitost usvajanja se pravda sprečavanjem „buma divlje gradnje“, dok istovremeno ministarka tvrdi da se na izmenama zakona dugo radi i da su u taj proces bile uključene razne institucije. Kroz ovu tvrdnju se zapravo priznaje da Ministarstvo i drugi državni organi decenijama nisu radili svoj posao. Dodatno, to što informacija o legalizaciji nije bila dostupna svim divljim graditeljima, ne garantuje da ona nije bila dostupna tokom prethodnih meseci onima koji su mogli da ih dobiju od institucija i pojedinaca koji su bili uključeni u pripremu novih zakonskih rešenja. Navodi o hitnosti imaju još manje opravdanja u kontekstu činjenice da je sličan zakon aktuelna vlast usvojila 2015. godine. S obzirom da je tada pominjano 1,5 milion, a sada više od četiri miliona nelegalnih objekata, čini se da taj zakon nije doneo željene i rezultate i nema nikakvog razloga očekivati da će nakon usvajanja ovog zakona biti drugačije.

Koruptivni rizici u ovom zakonu proizlaze pre svega iz činjenice da će divlji graditelji biti privilegovani u odnosu na građane i firme koje su poštovalе propise. Takođe, u protekloj deceniji objavljene su desetine, ako ne i stotine dokumentacijom potkrepljenih istraživačkih novinarskih tekstova o nelegalnoj gradnji objekata – stanova i poslovnih prostora, pri čemu su dokumenti u većini slučajeva ukazivali da su

investitori bili pojedini ili firme u vlasništvu ljudi koji su bliski aktuelnoj vlasti. Stoga je, sa najavom ovog zakona, s pravom postavljeno pitanje da li njegov cilj da svoje individualne objekte legalizuju građani ili se on donosi prevashodno radi interesa velikih investitora. Podsećamo da su pre samo dve godine usvojene kontroverzne izmene Zakona o planiranju i izgradnji, koje su kroz besplatnu konverziju prava korišćenja u pravo svojine, a da do današnjeg dana Ministarstvo nije objavilo listu „srećnih dobitnika“ ove zakonske promene, iako je ona tražena od resornog ministra pre usvajanja.

Ne treba zaboraviti da je nedavno podignuta optužnica u vezi sa jednim slučajem nelegalne legalizacije u Beogradu, upravo uvezi sa jednim od slučajeva o kojima su pisali istraživački novinari.

Kada se sve to ima na umu, još veći problem predstavlja to što u vezi sa ovim nacrtom Zakona nije rađena analiza rizika od korupcije. Ministarstvo je imalo zakonsku obavezu da nacrt Zakona dostavi Agenciji za sprečavanje korupcije radi izrade takve analize, a nema naznaka da je to učinjeno. Tako se može očekivati da će Vlada usvojiti predlog zakona bez razmatranja koruptivnih rizika. To je posebno apsurdno u situaciji kada ista ta Vlada donosi planske dokumente za borbu protiv korupcije u kojima se oblast „građevinarstva i prostornog planiranja“ tretira kao jedna od onih gde je korupcija najviše raširena.

Godina skrivanja informacija i lažnih tvrdnji

29. septembra 2025.

Srbija obeležava još jedan [Međunarodni dan](#) prava javnosti da zna, a da problemi u ovoj oblasti nisu rešeni. Štaviše, proteklih godinu dana, pored uskraćivanja bitnih informacija po zahtevima, obeležili su brojni slučajevi u kojima su organi vlasti lažno tvrdili da ne poseduju tražene dokumente. To je, u sadejstvu sa nefunkcionisanjem demokratskih institucija i selektivnim radom istražnih organa, podiglo neodgovornost vlasti u Srbiji na viši nivo.

Primena Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, i pored toga što je obavezna, u stvarnosti sve više zavisi od dobre volje organa vlasti. Vlada i Skupština Srbije, i pored jasnih upozorenja iz nekoliko [godišnjih izveštaja](#) Poverenika za informacije, još nisu izmenili Zakon na način koji bi omogućio efikasno rešavanje žalbi u slučaju uskraćivanja informacija. Pored toga, građani i novinari uopšte nemaju pravo na žalbu kad im informacije uskrati Vlada Srbije, iako je, na osnovu [preporuka GRECO](#), rok da se to pravo konačno uvede istekao pre dve godine.

Transparentnost Srbija je i tokom prošle godine tražila brojne značajne informacije od organa vlasti, a neke od tih informacija su uskraćene bez ikakvog obrazloženja, uz navođenje lažnih razloga, ili, što je posebno opasno, navođenjem neistinitih tvrdnji da „organ ne poseduje tražene dokumente“.

Nakon tragedije u Novom Sadu i antikorupcijskih studentskih i građanskih protesta Vlada Srbije je objavila brojne dokumente koji se odnose na projekat rekonstrukcije železnice do mađarske granice. Međutim, ista ta Vlada i dalje ne objavljuje čak ni ugovore, a kamoli građevinsku dokumentaciju, za brojne [druge infrastrukturne projekte](#). Ministarstvo građevinarstva uopšte nije odgovorilo na zahtev kojim su [traženi podaci](#) o isplatama za projekte ugovorene bez primene Zakona o javnim nabavkama, a Ministarstvo finansija o infrastrukturnim projektima koji [nisu prikazani](#) u Fiskalnoj strategiji. Slično tome,

Vlada, ni nakon što je zvanično proglašen kraj pandemije, nije objavila [informacije vezane za COVID-19 nabavke](#).

Upravni sud duže od godine nije odlučio po tužbama Transparentnosti protiv Vlade Srbije zbog uskraćivanja kopija dokumenata u vezi sa [izmenom uredbe o projektu „Jadar“](#) i odlukama da se o pojedinim zakonima [ne održi javna rasprava](#). Podsećamo da upravni spor koji TS vodi protiv Vlade Srbije zbog nedostavljanja informacija o koncesiji za beogradski aerodrom (studija opravdanosti) [traje već osam godina!](#)

Iako je svakom vidljivo da u brojnim policijskim stanicama postoje ispostave banaka (ranije najčešće Komercijalne, a danas Alta banke), [Ministarstvo unutrašnjih poslova tvrdi](#) da sa bankama nema ugovore ili sporazume, „niti da postoji drugi osnov“ za njihovo korišćenje.

MUP takođe tvrdi da [ne poseduje dokumente](#) na osnovu kojih je izvršilo procenu učesnika mitinga vladajuće koalicije koji je održan 12.4.2025. ispred Narodne skupštine, dok na zahtev koji se odnosi na parkiranje autobusa za taj miting [nisu odgovorili ni MUP ni Parking servis](#). MUP takođe [tvrdi da „ne poseduje“ informacije](#) o tome ko je odobrio postavljanje traktora oko Pionirskog parka u martu 2025 niti ko ih je dovezao. Posebno je apsurdno to što MUP tvrdi da „ne poseduje“ informaciju o tome da li je MUP utvrđivao identitet maskiranih osoba koje su se nalazile u tom parku 15.3.2025 i vršio kontrolu ulaska, umesto jasnog odgovora da su provere vršene ili da nisu.

Pred ovogodišnje izbore u Zaječaru i Kosjeriću, informacije o osnovu za vođenje funkcionerske kampanje nisu dostavile mnoge institucije, pa je tako [Ministarstvo poljoprivrede tvrdilo](#) da „nema saglasnost“ da dostavi informacije o posetama ministra poljoprivrednim gazdinstvima, a [Ministarstvo pravde da „nema informacije“](#) o tome da li je poseta ministra Zaječaru bila službena i koje sve opštine je ministar posetio. [Fudbalski savez Srbije tvrdi](#) da uopšte nije dužan da odgovara na zahteve. Brojne javne [ustanove](#) koje su imale promotivne [šandove](#) na mitinzima vladajuće koalicije u Beogradu i Nišu, [tvrde](#) da na tim skupovima [„nisu učestvovali“](#) i da ih niko „nije pozvao“, dok neka javna preduzeća (Pošta Srbije, Srbijašume, Parking servis) nisu ni odgovorili.

Ovi primeri uskraćivanja informacija jasno ukazuju da ne može biti reč o slučajnosti, već o namernom skrivanju podataka koji bi mogli da ukažu na zloupotrebu javnih resursa i organa vlasti radi zadovoljenja političkih interesa, kao i o sprečavanju javnosti da stekne uvid u način trošenja novca za projekte vredne desetine milijardi evra, a koji su ugovoreni netransparentno i bez nadmetanja.

Konferencije

Prosečan LTI 2025 na istom nivou - 52, Novi Pazar ponovo na vrhu

11. septembra 2025.

Indeks transparentnosti lokalne samouprave je i u 2025. relativno niskom nivou i iznosi 52 od mogućih 100 poena. Prosečna ocena stagnira u poslednje tri godine, nakon četvorogodišnjeg kontinuiranog rasta indeksa, pokazalo je istraživanje Lokalni indeks transparentnosti – LTI 2025, koje je danas predstavljeno u Beogradu.

Grad Novi Pazar, koji je ponovio izuzetan rezultat sa ocenom 97, četvrtu godinu zaredom je na vrhu tabele. Značajno je što se maksimalnoj oceni približila još jedna opština – Veliko Gradište ima LTI 94. Na trećem mestu ponovo je Kanjiža, sa skorom 86. U prvih deset lokalnih samoprava su Tutin (82), Leskovac (81), Kragujevac (79), Bor (78), Sombor i Sokobanja sa 75 i Užice i Pirot sa 73.

Preševo je i ove godine na dnu tabele, ali je značajno popravilo skor, sa devet na 30 poena. Ocenu ispod 35 imaju Labane – 32 uz pad od devet poena, Kovačica (33), Smederevska Palanka (33 uz pad od 10 poena) i Lučani (34).

Grad Beograd je na 99 mesto od ukupno 145 JLS sa 46 poena.

U ovogodišnjem istraživanju 75 od 145 lokalnih samouprava je poboljšalo ocenu, dok lošiji rezultat beleži njih 64, a u šest slučajeva rezultat je ostao nepromenjen. Kada je reč o kategorijama, veliko pogoršanje je u oblasti "Informatori", gde je nakon dve godine sa prosekom iznad 70 odsto, broj onih koji ga imaju pao na 53,3 odsto.

U oblasti "Javne nabavke" nastavlja se višegodišnji kontinuirani pad nakon izmena zakona i ukidanja obaveze objavljivanja informacija na sajtu naručioca i proseku je sada prvi put ispod 50 odsto, dok je u oblasti "Budžet" oboren rekord od pre dve godine i sada je proseku 63,5 odsto. Razloga za brigu ima i u toj oblasti jer je zabeležen značajan pad broja javnih rasprava o budžetu koje su uključivale i otvoreni sastanak.

Koordinator istraživanja Zlatko Minić istakao je da TS nije zadovoljna prosekom od 52 poena i da prioritet treba da bude uspostavljanje održivih mehanizama, pre svega usvajanjem propisa koji će precizno propisati procedure i obaveze, ali što je još važnije – odgovornost za primenu ovih procedura. Kako je naveo, sada položi na LTI zavisi od angažovanja pojedinaca u lokalnoj samoupravi i želje da se ostvari što bolji rezultat o ovom istraživanju, odnosno od političke i administrativne volje

Programski direktor TS Nemanja Nenadić rekao da je su resursi kojima raspolazu lokalne samouprave važni ali ne presudni za dobre rezultate i da zato imamo situacije da se među dobro plasiranim nalaze neke od manjih opština i opštine sa nevelikim budžetom, a da, s druge strane, najveća JLS – Beograd, rangirana nu donjem delu tabele, sa manjim brojem poena od nekolicine gradskih opština. Pored posvećenosti političara i administracije u opštinama i njihovog osećaja odgovornosti prema građanima, koliko će JLS biti transparentne zavisi i od toga šta država čini odnosno propušta da čini. I ove godine smo videli kroz LTI da postoji mnogo primera dobre prakse gde ne samo da aktivnosti državnih organa za podršku lokalnoj samoupravi nisu bile dovoljne, već obrnuto, da na republičkom nivou treba preslikati dobre prakse sa lokalna. To se naročito odnosi na objavljivanje podataka o trošenju budžeta, a pre svega, na omogućavanje građanima da učestvuju u kreiranju budžeta, rekao je Nenadić.

Rihard Koli, šef razvojne saradnje Ambasade Švajcarske u Srbiji istakao je važnost istraživanja lokalne transparentnosti jer pokazuje šta lokalne samouprave mogu da urade da bi bile što otvorenije odgovornije prema svojim građanima. On je naveo da merenje transparentnostima pokazuje koliko su lokalne uprave odgovorne, kako komuniciraju sa građanima i koliko su informacije o njihovom radu dostupne javnosti.

Generalni sekretar Stalne konferencije gradova i opština Nikola Tarbuk ocenio je da opštine koje imaju stručnu podršku imaju bolje rezultate u radu i da je stoga neophodna kontinuirana saradnja za unapređenje rada JLS iza jačanje kapaciteta zaposlenih.

Gradonačelnik Novog Pazara Nihat Biševac rekao je da svi u Gradu rade u cilju dobrog upravljanja, da se trude da sve bude transparentno i da građani budu uključeni u donošenje odluka. On je poručio da će se Novi Pazar truditi da rezultat bude još bolji sledeće godine i da će nastaviti da rade da građani imaju sve informacije o radu lokalne samouprave.

Načelnica
Opštinske uprave

Veliko Gradište Sanja Stojadinović rekla je da je ta opština zadržala drugo mesto u istraživanju, ali da su bolji za šest poena u odnosu na prošlu godinu. Napredak je rezultat rada svih zaposlenih i postignut je jer sprovodimo mere da građanima omogućimo transparentnost i komunikaciju, da svakom trenutku znaju kako se troši bužet, koji je status predmeta, koje odluke su donete i drugo, rekla je Stojadinović.

Predsednik Skupštine opštine Kanjiža Žombor Ujvari kazao je da opstanak na trećem mestu na LTI pokazuje da dobar rezultat nije slučajnost već rezultat sistemskog rada, posvećenosti transparentnosti, što zahteva jasna pravila, blagovremeno objavljivanje dokumenata, otvorenu komunikaciju. Ključ uspeha je da se kritike koje dobijamo prihvataju kao smernice za unapredjenje, a ne kao prepreke u radu, rekao je on.

Poređenje LTI 2025 sa prethodnim istraživanjima pokazuje da je sve manje JLS koje ostvaruju kontinuirani višegodišnji rast ili stagnaciju (29 opština i gradova imalo je rast ili stagnaciju u poslednja dva istraživačka ciklusa dok je u prethodnom istraživanju bilo 36 takvih JLS).

Ipak, u ovogodišnjem istraživanju više od polovine JLS (75 od 145) je poboljšalo ocenu, dok lošiji rezultat beleži njih 64. U šest slučajeva rezultat je ostao nepromenjen.

Kada su u pitanju kategorije indikatorskih pitanja, poboljšanje je zabeleženo u četiri oblasti, a pogoršanje u pet oblasti. Veliko pogoršanje je u oblasti „Informatori“, gde je nakon dve godine sa prosekom iznad 70%, sada 53,3%. U oblasti „Javne nabavke“ nastavlja se višegodišnji kontinuirani pad (nakon izmena zakona i ukidanja obaveze objavljivanja informacija na sajtu naručioca) i prosek je sada prvi put ispod 50% (46,9%). S druge strane, u oblasti „Budžet“ oboren je rekord od pre dve godine i sada je proseku 63,5%, ali razloga za brigu ima i u toj oblasti jer je zabeležen značajan pad broja javnih rasprava o budžetu koje su uključivale i otvoreni sastanak.

Od svih 170 gradova, opština i gradskih opština, petnaest ih beleži rast od 10 ili više poena u odnosu na prethodno rangiranje, dok sedam ima dvocifren pad ocene. Broj opština sa odličnim rezultatim i dalje je zadovoljavajući – 15 ima indeks iznad 70, od toga pet iznad 80 i od toga dve iznad 90.

Pored najvažnije preporuke da opštine uredi svojim aktima šta sve mora da se objavljuje, preporuka Transparentnosti Srbija nepromenjena je u odnosu na nekoliko prethodnih ciklusa, omogućiti održavanje dosegnutog nivoa transparentnosti, odnosno njen rast, kroz propisivanje procedura internim aktima.

Od značajne pomoći bilo bi i propisivanje određenih obaveza i procedura kroz akte na nivou republike koji treba da sadrže zaduženja i odgovornost za ispunjavanje propisanih zadataka.

LTI meri transparentnost, koja je jedan od najbitnijih antikorupcijskih preventivnih mehanizama, a ocena preslikava stanje u trenutku kada je istraživanje obavljeno odnosno kada su rezultati verifikovani.

Pogledajte snimak konferencije [na Youtube kanalu TS](#).

Mediji

Državna preduzeća plaćaju prevoz na "antiblokaderske" skupove

N1, 14. septembra 2025.

Kompanija "Jumko" i Javno komunalno preduzeće "Komrad" iz Vranja platili su ukupno 120.000 dinara za prevoz svojih radnika u Vranjsku Banju u nedelju, 31. avgusta gde je održan jedan od skupova protiv blokada. Otkako je ovo saznanje, zajedno sa ugovorima objavljeno pre deset dana, reakcija i demantija nema, objavila je N1. Nezvanično, tvrdi se da su radnici odvoženi na "kontraskup" u Vranjskoj Banji, na koji ne poziva SNS, već njima bliska organizacija "Centar za društvenu stabilnost".

Programski direktor TS Nemanja Nenadić za N1 kaže da bi bilo zanimljivo čuti šta je zvanično objašnjenje uprave ova dva državna preduzeća. Međutim, ono što se čini na prvi pogled jeste da njihova odluka o angažovanju autobuskog prevoznika za transport zaposlenih na javno okupljanje u Vranjskoj Banji ne bi bila u skladu sa propisima bez obzira na to da li je okupljanje o kome se radi stranački događaj ili ne.

Sve i da se poveruje da su zaposleni u ova dva preduzeća išli dobrovoljno na taj događaj u želji da koriste svoja građanska ili politička prava to nema nikakve veze sa firmom u kojoj su zaposleni niti ima osnova da preduzeće u državnom vlasništvu snosi troškove njihovog prevoza.

Okolnost da je održavanje skupova širom Srbije tog dana pa i u Vranjskoj banji prijavio Centar za društvenu stabilnost ne znači automatski da nije bilo i stranačkih aktivnosti u vezi sa tim događajima.

Na primer, 2023 godine je održan niz javnih okupljanja na kojima je predsednik Vučić govoreći upravo u tom svojstvu, promovisao ideju formiranja Pokreta za narod i državu. Na ta okupljanja su organizovano prevožene pristalice Srpske napredne stranke iz okolnih gradova. To je moralo takođe da bude prijavljeno kao aktivnost političke stranke bez obzira na to što ona nije bila formalno organizator događaja. Drugim rečima dužnost prijavljivanja troškova sprovođenja političkih aktivnosti, kao i zabrane koje se odnose na finansiranje političkih aktivnosti od strane preduzeća u državnom vlasništvu važe i za takve slučajeve.

Jedino što bi u slučaju iz Vranja trebalo dokazati da je reč o organizovanom odlasku pristalica političke stranke ili da je politicka stranka imala uticaja na odluku rukovodstva kompanije da plati prevoz.

Sve to bi na osnovu svojih ovlašćenja mogla da utvrđuje Agencija za sprečavanje korupcije, ne čekajući bilo čiju prijavu kršenja zakona niti čekajući godišnji izveštaj o finansiranju političkih stranaka koji se podnosi tek na proleće sledeće godine.

Do sada međutim u nekoliko sličnih situacija to Agencija nije činila između ostalog i po prijavama koje je Transparentnost Srbije podnosila nakon pomenutih okupljanja iz 2023 godine.

Takođe, nevezano za pitanje da li je SNS na bilo koji način učestvovala u svemu ovome i da li je reč o stranackom skupu, postoji potreba da se nadzorni organi u ova dva preduzeća oglase povodom objavljenog teksta, i da pokrenu postupak ukoliko utvrde da nisu poštovana sva pravila koja obavezuju direktore preduzeća u vezi sa raspolaganjem finansijskim sredstvima preduzeća u državnom vlasništvu.